

Kriminalomsorgen
Telemark fengsel
Skien avdeling

Kriminalomsorgen region sør

Deres ref:

Vår ref:
201008116-23

Dato:
30.08.2011

HØRING – PRØVELØSLATELSE AV UTENLANDSKE INNSATTE SOM UTVISES MED VARIG INNREISEFORBUD, OG GJENINNSETTING AV UTENLANDSKE INNSATTE PÅ RESTSTRAFF VED ULOVLIG RETUR

Det vises til brev av 28.6.11 fra kriminalomsorgen region sør der lokale enheter får muligheten til å uttale seg om ovennevnte høringsforslag fra Det kongelige justis- og politidepartement av 17.6.11.

Generelle betraktninger

Det er kun ca. 2 ½ år siden ordningen med løslatelse etter 7/12 tid ble opphevet. Vi anså den opphevelsen som ugunstig. Det er en realitet at svært mange utenlandske innsatte har en tyngre soningsopplevelse enn norske statsborgere. Løslatelse ved 7/12 dels tid kompenserte for dette, det frigjorde soningsplasser og man unngikk sammenblanding med generell løslatelse på halv tid i medhold av strgf. § 42, 3. ledd.

Nå foreligger det altså et mer vidtgående, men samtidig avgrensede forslag i forhold til reinnføring av tidligere løslatelse av enkelte kategorier utenlandske innsatte. I etterpåklokskapens lys var det da kanskje ikke gunstig å oppheve 7/12 løslatelse siden disse kategoriene utenlandske innsatte også fantes på det tidspunktet. Et alternativ er da å vurdere gjeninnføring av 7/12 tid.

Det kan synes som om hovedmotivet for forslaget er å frigjøre soningsplasser. Etter vår mening er det å snu et problem på hodet når man løslater tidligere for å kompensere manglende fengselsplasser i stedet for å løse det egentlige problemet, nemlig å skaffe flere soningsplasser. Det er et stort dilemma når et så alvorlig tema som muligheten for avkortet frihetsberøvelse i forhold til idømt straff håndteres ut i fra ønsket om mindre soningskø/frigjøre fengselsplasser i stedet for grundig fundamenterte vurderinger. Konsekvensen kan da bli at man undergraver hele rettssystemet og sender ut svært feil signaler. Ut i fra det foreliggende forslaget så ser det ikke ut til at tanken er et midlertidig tiltak frem til flere soningsplasser er fremskaffet.

Det å ha fokus innen rimelighetens grenser, på soningsoverføring støtter vi. *Bakgrunnen* for denne type supplerende virkemidler støtter vi ikke.

Region sør

Postadresse:
Dokumentcenter,
Postboks 694
4305 Sandnes

Besøksadresse:
Rødmyrlia 43, 3740
Skien

Telefon: 35 900 500
Telefaks: 35 900 505
Org.nr: 982 348 714

Saksbehandler:
E-post: postmottak.telemark-
fengsel@kriminalomsorg.no

Tidligere løslatelse av utenlandske innsatte som er utvist med varig innreiseforbud

Dersom dette blir innført og informasjonen sprer seg i de utenlandske kriminelle miljøer så signaliserer vi altså til dem at man ved å velge Norge som nedslagsfelt etter all sannsynlighet slipper med å sone halve straffen så sant man eksempelvis avgrenser innsmuglingskvantumet av narkotika til ikke å kvalifisere for de aller lengste straffene og heller tar flere turer. Blir ikke dette som en invitasjon til de kriminelle miljøer om å velge Norge fremfor andre land som nedslagsfelt for kriminelle handlinger? Det er en mengde utenlandske kriminelle som ennå ikke har blitt tatt i Norge og som dermed heller ikke har en foreliggende trussel om gjeninnsettelse.

Selv de som blir informert om at de risikerer gjensinnsettelse på reststraff, skal nok se i praksis at dette er en reell trussel før den får noen nevneverdig betydning i disse miljøene.

Det opplyses i høringen at det ikke legges opp til at prøveløslatelse skal skje automatisk. Prøveløslatelse kan nektes hvis løslatelsen samlet sett kan virke urimelig eller støtende. Straffens lengde vil her være et viktig skjønnsmoment i helhetsvurderingen. Et forslag til avgrensning er at ordningen kun gjelder for dem med straffer inntil 10 år. Et annet forslag i forhold til avgrensning er å gi retningslinjer for skjønnsutøvelsen for å fange opp de alvorligste sakene uten å angi noen domslengde.

Her er det etter vår mening duket for stor grad av usaklig forskjellsbehandling. I praksis vil etter vår erfaring mange mennesker i kriminalomsorgen oppleve vurderingen av ”urimelig eller støtende” som så komplisert at den mer eller mindre ses bort i fra og at alle løslates. Dette har vi sett i praksis i forhold til vurderingen av om noe er i strid med den ”alminnelige rettsoppfatning”. Mange stiller spørsmål ved hvordan dette skal vurderes og velger da i stor grad ikke å bruke den ordlyden i vedtak. Å vurdere ”urimelig eller støtende” har mange likhetstrekk med det å vurdere den ”alminnelige rettsoppfatning”. Resultatet vil da kunne bli stor grad av ulike resultat ut i fra den enkelte fengselsleders holdninger.

Det å avgrense bestemmelsen til å gjelde for dem med straff inntil 10 år, vil kunne gi utslag vi vanskelig kan forklare rettferdigheten ved overfor de innsatte. Det betyr eksempelvis at en som er dømt til 10 års fengsel kan løslates etter 5 år, mens en i tilsvarende situasjon med dom på 11 år må sone i 7 år og 4 måneder. Det vil altså si 2 år og 4 måneder lenger på tross at dommen bare lyder på ett år mer og at han således etter en halvtidsregel bare skulle sonet 6 måneder mer.

Håndteringsmessig virker det rotete og vanskelig håndterlig med unntaksbestemmelse for tidsbegrensningen i dette tilfellet.

Varig innreiseforbud

Etter det i vi har sett i vedtak at et varig innreiseforbud innebærer, så er det med henvisning til Utlendingslovens § 29, 4. ledd opplyst at en varig utvist person etter søknad kan få tillatelse til innreise i Norge, men som regel ikke før det har gått to år fra utreisen. Hvis et varig innreiseforbud på noen som helst måte kan bety at man kan få det opphevet, så vil det kunne gi urimelige utslag for dem som blir ilagt flere års innreiseforbud og ikke får sjansen til å løslates etter halv tid mens de med varig innreiseforbud kan løslates etter halv tid og etter noen år søke om å få opphevet innreiseforbudet.

For en del av dem med tidsbegrenset innreiseforbud vil det føles uaktuelt å noen gang vende tilbake. Da vil det kunne virke lite forståelig at de må sone lenger pga utlendingsmyndighetenes vurdering av lengde på innreiseforbudet.

Gjeninnsetting på reststraff

Mulighet for gjeninnsettelse på reststraff er helt klart en nødvendig forutsetning dersom det innføres mulighet for prøveløslatelse på halv tid som beskrevet. Spørsmålet er i hvilken grad dette vil virke preventivt på denne kategorien mennesker, eller i hvilken grad de vil være i stand til å omgå intensjonen. Hvordan er det tenkt løst i praksis? Dersom en innsatt med varig innreiseforbud pågripes i Norge uten at vedkommende har begått ny kriminalitet, skal han da pågripes og fengsles i påvente av at kriminalomsorgen skal ta standpunkt til om det overfor tingretten skal begjæres gjeninnsettelse i fengsel for hel eller delvis fullbyrding av reststraffen? Han blir antagelig fengslet etter politiets begjæring på bakgrunn av overtredelse av innreiseforbudet (utlendingslovens § 47, 1. ledd, bokstav a og strl. § 342, 1. ledd), men kriminalomsorgens sak skal da gå parallelt og eventuelt medføre forlenget fengsling dersom politiets sak blir avklart tidligere? Og: Hva med politiets eventuelle nye dom sett opp i mot kriminalomsorgens eventuelle gjeninnsettelse på reststraff?

Dersom gjeninnsettelsesbegjæring besluttet av kriminalomsorgen antas det at vedkommende fortsatt skal sitte fengslet mens saken forberedes og man venter på at den skal komme opp for retten (som nevnt over) og i en eventuell ankeperiode. Hva med de tilfeller der man da risikerer at fengslingsperioden overskrider lengden på reststraffen?

Avslutning

Dersom det skal besluttet en lovendring i forhold til utenlandske innsatte for å frigjøre soningsplasser, så synes det å være et bedre alternativ å gjeninnføre 7/12-regelen. Den gir færre negative konsekvenser og bærer ikke preg av kun å være begrunnet i et kø-nedbyggingsmotiv. I tillegg slipper man en sammenblanding med grunnlaget for den generelle muligheten for løslatelse etter ½ tid.

Karl Gustav Knudsen
fengselsleder

Merete Paus
rådgiver